

Viel Geschrei und wenig Wolle.

Under den pompöse Tittel: "Höchst nützliche Erfindung für Gutsbesitzer, Acker-Bürger, Land-Besbauer, so wie überhaupt für jeden Landwirthschaft treibenden Geschäftsmann," er i nogle offentlige Blade anmeldt et Skrift, "herausgegeben von einem Gutsbesitzer, (zum Besten der unglücklichen Griechen)" og som koster en hollandsk Ducat. — Denne lille Piece indeholder 6 Anviisninger, nemlig: "1) Ausführliche praktische Belehrung zur Anlegung neuen Ackerlandes auf wüsten Sandstellen und vollkommenen Verbesserung aller unergiebigen Fruchtfelder. 2) Ausführliche praktische Belehrung zur Anlegung neuer Wiesen auf wüsten Sandstellen und vollkommenen Verbesserung der schlechten Wiesen (Nebst fein gezeichneter Abbildung). 3) Wie man sich in allen Ländern und Gegenden auf eine sehr leichte Art, mit wenigen Kosten, ein Düngungsmittel zu Feldern, Wiesen und Gärten für jeden Boden verschaffen kann. 4) Untrügliches Mittel gegen Futtermangel in trocknen Jahren. 5) Ausführliche Beschreibung einer Pflugmaschine, wie man den Acker, ohne alle Beihülfe des Zugviehes, auf die geschwindeste und beste Art bestellen

Fann. (Nebst fein gezeichneter Abbildung). 6) Beschreibung einer wohlfeilen, einfachen und wirksamen Dreschmaschine (Nebst fein gezeichneter Abbildung). Straßburg 1827."

Paa 16 Sider finde vi saaledes alt hvad vi som Agerdyrkere behøve. Vi lære grundigen at forbedre øde Sandmarker, ja, at hæve dem til en Frugtbarhed af 25 Fold; at anlægge Enge paa øde Sand, og fuldkommen at forbedre de flette Enge; med ringe Omkostning at skaffe os et Gjødemiddel, lige passende for Agre, Enge og Haver; fuldkommen at sikke os mod Fodermangel i tørre Aaringer; en Plovmaskine eller rettere en ottebladet Spade, der bruges uden Hestekraft, samt en simpel og virksom Tærskemaskine lære vi at kjende; kort vi faae vor Jord bearbejdet, gjødet, vor Sæd tærsket, alt paa den mindst kostbare Maade, og ved aldrig at fattes Foder sikkres Varigheden af dette Gode. Hvorledes skulle vi værdisætte ham, denne Mennekeslægtenes store Velgjører? hvorledes passende lønne ham for den Time, han har anvendt til at skrive sin Bog, denne Bog, der bliver dobbelt vigtig i de Lande, hvor en allerede nu for stor Folkemængde forgjæves skrige efter Brødet? Ordener og Titler forsmaaer han vist; om ogsaa hollandske Ducater, maa lades henstillet! Værdigen synes Nationerne kun at kunne hædre ham, ved paa samme Dag Europa rundt at antænde Glædesbaal, og hvad kunne mere passende bruges dertil, end vore landoecono-

miste Bibliotheker, som vi ikke mere behøve. Hyl-
derne maae tømmes, Thærs Skrifter først kastes
paa Ilden, siden kunne Schwerz's og John Sin-
clairs følge og tilsidst det danske Tros. Euen vil
blusse høiere end da Saracenerne brændte Biblio-
theket i Alexandria, og mod de ildrøde Skyer vil
i forskjellige Tungemaal Glæderaab lyde, at! kun
ikke den anonyme Forfatters skjulte Navn blandes
i disse.

Til saadanne Forhaabninger, saadanne Be-
tragtninger vilde Tittelen paa det her omhandlede
lille Skrift have berettiget os, om det ikke ved at
love saameget havde vækket vor Tvivl; men at
det skulde være saa aldeles tomt, saa ganske be-
røvet sund Sands, kort at vi saa ganske skulde
være bedragne for vor Ducat, burde ikke forudsæt-
tes, og bliver den end brugt til det angivne ædle
Niemed, saa er dog Middelet til at faae den uvær-
digt og usfelt.

I det første Stykke vil Forfatteren lære os
hvorledes en Morgen øde Sandjord skal paa to
Dage, "ohne alle Künstelei," dyrkes og gjøres saa
frugtbar, at den giver 12 til 15 Fold. Dette
skeer ved i September at ompløie den saa dybt
mueligt med en ganske almindelig Plov, der kun
ikke maa have et gennembrudt Skjære, og der-
paa at harve den paa tvers. Dernæst gjødes den
med 6 til 7 Læs (Bægten angives ei, og 6 til
7 Læs som vi kjøre dem ville nok ikke forflaae
meget) "ganz schlapprichten" Kogjødning, eller

med en Blanding af Koes, Evines og Menneskes Gjødning — ikke Hestegjødning, — som samles i en vandtæt Kumme og fortyndes med Vand. Naar Gjødningen er udfjort, saaes Rug derpaa og alt nedpløies og harves. Hver Kjerne giver da 6, 8, 10, ja 12 Straae og, siger Forsf., man maa ikke blive bange om Rugen bliver 3 til 4 Fod høi inden Blomsterne fremkomme, thi man maa være belavet paa at den bliver 6 til 7 Fod *) høi, og at, naar Veirliget er særdeles heldigt, 25 Fald vil høstes. Kun raader han, ikke at aftærske Sæderugen, men at skaffe sig den ved at slaae Negene med Toppen mod en Stok. Efter Rugen saaes Havre, der giver 8 til 9 Fald. Jorden maa nu paa ingen Maade hvile; man pløier og gjøder den igjen og saaer Rug, Byg og Havre, uden at tænke paa Brak, og saaledes vedblive man i nogle Aar, da Jorden saa ved Gjødning og Bearbejdning bliver saa kraftfuld, at man kun behøver at gjøde hvert tredie Aar. — Det vilde være spildt Arbejde at skrive et eneste Ord imod Raad som disse, der kun kunne være udgaaede fra den fuldkomneste Uvidenhed eller fra en forvirret Hjerne. — I et Tillæg til første Stykke giver Forsf. "Die Theorie oder Grundsätze" for Gjødningens Behandling, der ikke er andet end den almindelig bekjendte Maade, i Kummer at gjøre Gjødningen

*) Spilken Uvidenhed. Har da Kogen seet, at Rugen bliver 2 til 3 Fod høiere efter at den har begyndt at blomstre?

flydende ved Blanding med Vand, men naar han tilsidst lover "sunfzigfachen Nutzen" af denne Gjødning, saa bygger han os atter et Luftkastel, og fattes al Grund til hans "Grundsåge."

Efter denne Mundsmag vil Læseren, haaber jeg, tilgive mig at jeg ei følger vor Forfatter Skridt for Skridt. Hans Skildring af "Der fruchtbarste Aker" er saa moersom, at jeg vælger nogle Linier deraf, for end ydermere at betegne hans Culturtrin. — Et saadant Jordsmons Bestanddele ere efter ham: Lidt Sand, noget mere Kalkjord, en endnu større Deel Støvjord (Stauberde), men fornemmelig Leer med en Blanding af Havejord, som bestaaer af forraadnede Rødder, Blade og Halm fra forrige Aaringer.

Hans "Untrügliches Mittel gegen Futtermangel in trocknen Jahren," er: At strø Gyps paa den unge Kløver, efter at Bygget er høstet!!

Hans saakaldte Plovmaskine er et værdigt Sidestykke til de Quasi-Mechanici og nogle danske vandmænds saakaldte Plovforbedringer, ja, fortjener vel endog Fortrinnet. — En Beskrivelse af dette kunstige Redskab kan ikke gives; med "der fein gezeichneten Abbildung" (saavidt jeg skjønner, et godt ærligt Træsnit) ved Siden faaer man vanskelig nok Begreb om den. Paa Enden af en lang Stang, der hviler paa en bevægelig Kamme, er anbragt 8 spidse Spader, der med to svære Hammers bankes i Jorden, og ved Hjælp af et Toug paa den øverste Ende af Stangen, igjen brækkes

ud af Jorden, hvorefter Maskinen trækkes et Stykke tilbage, og Spaderne atter indslaaes. Det kaldes Forf. at pløie uden Heste, men det bliver i det høieste at lade Mennesker grave. Formodentlig har han hørt den umodne Idee yttret, at vi burde grave al vor Jord, men da Tidens Vand, og vel med rette, er, at gjøre alt ved Maskiner, saa undfangede han Ideen om en Gravemaskine, og bragte et slemt Misfoster for Dagen.

Hans Tærskemaskine er ikke bedre, men er Plovmaskinen sammensat, saa er den simpel, og saa langt fra at være nye, at jeg for 30 Aar siden har seet en lignende ussel Indretning paa Den Hveen.

Efter det, jeg her har anført, tør jeg haabe, at ikke mange af mine Landsmænd ville sende Forf. hollandske Ducater, selv om de vare visse paa, at de virkelig kom Grækerne til Bedste, og det saameget mindre, som hver den, der har Hjerte til at række betrængte Medmennesker Hjelp, kunne ad fikkrere Bei sende deres milde Gaver. Men naar en Mand, saaledes som vor Forfatter har gjort, byder Almeenheden et saadant Misfoster som hans Arbeide er, saa bør hverken det virkelige eller foretagne Diemed, hvori det er skeet, og endnu mindre det adelige Baaben, han har paatrykket det, fritage ham for velfortjente Rap af Critikens Svøbe.

Drewsen.

I n d h o l d .

	Pag.
Om Smørrets Behandling. Oversat fra Tydsk	249
Et flygtigt Blik paa Rapsavlen	279
Om Kummendyrkning	290
Grøn Gjøbning, af C. M.	292
Om Mergel, af Samme	306
Om Hedemosers Opdyrkning, af Samme	325
Sagttagelser, betræffende Virkningen paa Huusdyrene af Fodring med Boghveden og dens Straa, ved Hr. N. P. Schøler, Skolelærer og Kirkesanger	342
Om de Fellenbergske Fattigskoler, af Breve af Hofwyl	356
Kortfattet Veiledning til at opelske Træer paa Syl- lands Heber, ved Hr. J. Bang, Skovriber ved de Kongelige Skovlæg paa Alheden	378
Biel Geschrei und wenig Wolle; en Meddelelse fra Hr. Kammerraad Drewsen	403

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT OF THE

COMMISSIONERS OF THE

UNIVERSITY OF CHICAGO

FOR THE YEAR 1900

CHICAGO, ILL., 1901

PRINTED BY THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

1901

CHICAGO, ILL.

UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS